

Naar een wereld zonder slaapziekte

Op maandag 31 januari is het de nationale dag voor de uitroeiing van de slaapziekte in de DRC.

01-02-22

Dit is de omschrijving

Op maandag 31 januari is het de nationale dag voor de uitroeiing van de slaapziekte in de Democratische Republiek Congo (DRC). Het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG) in Antwerpen zet zich al jaren in voor verwaarloosde tropische ziekten, waaronder slaapziekte. Een van de doelstellingen in de "neglected tropical diseases road map" van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) is om de overdracht tussen tseetseevlieg en mens tegen 2030 te beëindigen. België en de Bill and Melinda Gates Foundation gingen daarvoor een engagement aan. Samen met zijn Congolese partners wil het ITG tegen dan slaapziekte voorgoed de wereld uithelpen.

Het ITG stelt al meer dan 100 jaar zijn wetenschappelijke expertise ten dienste van de strijd tegen de dodelijke slaapziekte. Na een zeer laag aantal gevallen in de jaren zestig, maakte slaapziekte opnieuw haar opmars in de DRC. Toen daarbovenop de buitenlandse hulp tijdelijk werd opgeschort, steeg het aantal gevallen tot een piek van meer dan 26.000 gemelde besmettingen in 1998. De WGO schatte het werkelijke aantal tien keer hoger. Als reactie hierop nam België opnieuw het voortouw in de bestrijding van de slaapziekte, bijgestaan door de Bill and Melinda Gates Foundation.

Van ziektebeheersing naar ziekte-eliminatie

In 2020 werd de doelstelling bereikt om slaapziekte als volksgezondheidsprobleem onder controle te krijgen. Dat wil zeggen dat vandaag in endemische gebieden minder dan één op de tienduizend inwoners besmet is met slaapziekte. Het ITG en zijn Congolese partners hebben sindsdien een nieuwe uitdaging: tegen 2030 de overdracht tussen mens en tseetseevlieg, het insect dat de ziekte overdraagt, onderbreken. Deze uitdaging komt neer op de volledige eliminatie van slaapziekte, een ambitie die nog maar voor enkele ziektes, bijvoorbeeld pokken, ooit bereikt is.

Om te slagen, is een meer doelgerichte aanpak nodig, die aangepast is aan de context. Deze aanpak richt zich op oude besmettingshaarden en moeilijk bereikbare gebieden. Naast mobiele teams spelen diagnostiek en behandeling bij eerstelijnszorg hierin ook een rol: patiënten worden getest op slaapziekte tijdens hun bezoek aan lokale zorgverleners.

Nieuw geneesmiddel tegen de slaapziekte

2024 wordt een kanteljaar op het vlak van de behandeling van slaapziekte. Dan wordt het nieuwe geneesmiddel acoziborole verwacht. Eén behandelingsdosis is voldoende en er zijn weinig bijwerkingen. Als de lopende veiligheidsstudies bevestigen dat acoziborole zo veilig is dat het zelfs gegeven kan worden bij een vermoeden van slaapziekte, zonder verdere diagnostiek, leidt dit tot een belangrijke omschakeling van onderbehandeling naar overbehandeling. Het geneesmiddel zou ons zo een hele stap dichterbij het uitroeien van de slaapziekte. Ook zonder acoziborole is het einddoel, de DR Congo verlossen van de slaapziekte, haalbaar. Maar dan zal dit meer tijd en middelen vergen.

Verwaarloosde ziekten in de kijker

Verwaarloosde ziekten, waaronder slaapziekte, leishmaniasis, dengue en chikungunya, zijn een groep van 20 aandoeningen die voornamelijk in ontwikkelingslanden

voorkomen. De ziekten worden overschaduwd door 'the big three': hiv/aids, malaria en tuberculose. Nochtans lopen meer dan een miljard mensen risico op verwaarloosde ziekten. Vooral bij bevolkingsgroepen die in armoede en in slechte hygiënische omstandigheden leven, komen deze ziekten voor. Bij het ITG staan verwaarloosde ziekten hoog op de agenda. Zowel op klinisch, epidemiologisch en biomedisch vlak gaat het ITG de strijd aan.